

Sphagn. patulum (Schpr.) Röhl*var. flagellaris* RL. * *pallens*:

Barlangliget mellett a cseppkő-barlang bejáratánál. Substr. mész; alt. 883 m. 1904. VII. 11. [R.]

Hazánk Florájára új adat.

Beim Eingange der Tropfsteinhöhle neben Barlangliget. Substr. Kalk; alt. 883 M. 1904. 11. VIII. [R.]

Neu für Ungarn.

Az e dolgozatban szereplő tűzegmohákból példákat helyeztem el a Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest) növény-tári osztálya gyűjteményébe.

Von jeden der hier erwähnten Sphagna sandte ich Beleg-exemplare für das Herbar des Ungarischen National Museums in Budapest.

Uj Achillea-fajvegyülék Délmagyarországból.**Ein neuer Achillea-Bastard aus Südungarn.**

Irta: **Seymann Vilmos**, Budapest.
Von:

(Egy szövegközi ábrával. — Mit einer Figur im Texte.)

1907. június hó 19-én az Orsova mellett levő Allion-hegyen botanizálva, a Duna felé eső lejtőkön, az ott tömegesen előforduló *Achillea crithmifolia* W. K. és *A. coarctata* Poir (*compacta* W.) között egy különös, citromsárga virágú *Achillea* hívta fel figyelmet. Már első pillanatra az említett fajok vegyülékét gyanítottam benne: beható vizsgálatok e feltevésemet megerősítették.

A feltűnő citromsárga virágszintől eltekintve, felületes megtekintésnél a növény inkább az *Achillea crithmifolia*-ra hasonlít, melyre leveleinek alakja is emlékeztet. Az egész növény azonban inkább szürkészöld, mert a *crithmifolia*-nál jóval szőrösebb. Virágzata tömörebb, fészkei összébszorultak, a fészkek nyeleeskéi csaknem olyan vastagok mint a *coarctata*-éi s sűrűn szőrösek. Sugárzó virágjainak szirmai, mint már említém, citromsárga színűek és így szín tekintetében ép a halvány szalmasárga *A. crithmifolia* és a tojássárga színű *A. coarctata* virágok között állnak. Fészkepikelyei erősen szőrösek és alakjukban is a *coarctata* felé hajlanak, ami a mellékelt rajzon jól látható. Himpóra teljesen sterilis.

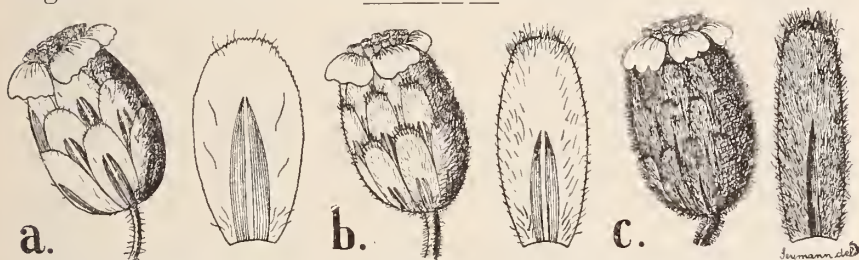
Az *Achillea crithmifolia* és az *A. coarctata* között ezideig fajvegyülékét nem ismertünk, azért a leírt növényt, mint új hybridumot, nagyrabecsült mesterem DEGEN ÁRPÁD dr. egyet. m. tanár úr tiszteletére *Achillea Degenii* n. sp. hybr. m. néven vezetem be a botanikába.

Az *Achillea*-k *Millefolium*-sectiójában a kereszteződés ritkább, mint a *Parmica*-sectióban. A leírt növényhez közelálló hybridum

mindazonáltal ismeretes. HAUSSKNECHT gyűjtötte Görögországban «in herbidis inter Kalabaka et Tschungeri» és *Achillea tymphaea* néven írta le. (Mitteil. d. Tür. Bot. Vereins. Neue Folge. 1895. Heft VII.: p. 28.) E növény egyik szülője szintén az *Achillea coarctata*, a másik azonban az *Achillea odorata* var. *virescens*, mely a Középtenger vidékein a mi *crithmifolia*-nkat helyettesíti.

BORNMÜLLER J. úr szivességéből alkalmam volt látni az *Achillea tymphaea* HSKN. eredeti példáját. (*Achillea coarctata* × *virescens* = *A. compacta* × *odorata* v. *virescens*. Pindus Tymphaeus, pr. Kalabaka, 1885. jul. leg. HAUSSKNECHT.) Az *A. Degenii*-től teljesen eltérő és az *A. virescens*-hez áll közel, melytől azonban kénsárga virágai, nagyobb virágfejecskéi, szőrösebb szára és levele, valamint leveleinek finomabb sallangjai által különbözik.

Az új fajvegyülék latin diagnózisát lásd a német szöveg végén.

a. Az *Achillea crithmifolia*, b. *A. Degenii*, c. *A. coarctata* fészke és fészekpikelye. — Köpfchen und Anthodialschuppe a. von *Achillea crithmifolia*, b. *A. Degenii* und c. *A. coarctata*.

Am 19. Juni 1907. entdeckte ich, gelegentlich einer Excur-sion an den Lehnen des Berges «Allion» bei Orsova a/d. Donau, (Südungarn) zwischen *Achillea crithmifolia* W. K. und *A. coarctata* POIR. (*compacta* W.) eine eigentümliche, zitronengelb blühende *Achillea*, in welcher ich schon beim ersten Anblick den Bastard der beiden erwähnten Arten vermutete. Eingehende Untersuchung bekräftigte diese Vermutung.

Von der auffallenden zitronengelben Blütenfarbe abgesehen gleicht die Pflanze bei oberflächlicher Betrachtung mehr der *Achillea crithmifolia*, von der sie in der Form der Blätter kaum abweicht. Die ganze Pflanze ist jedoch mehr graugrün, da sie reicher behaart ist als *crithmifolia*; der Blütenstand ist compacter, die Köpfchen mehr genähert, die Köpfchenstiele sind fast so dick, wie bei *coarctata* und sehr dicht behaart. Die Strahlblüten sind, wie schon erwähnt zitronengelb und halten somit die Mitte zwischen der blass strohgelben *crithmifolia* und der dottergelben *coarctata*. Die Schuppen des Anthodiums sind stark behaart und neigen auch in ihrer Form wie dies Fig. b. darstellt, zu *coarctata*. Der Pollen ist gänzlich steril.

Die Combination *A. crithmifolia* $\times$ *coarctata* wurde bisher nicht beobachtet: ich benenne also die beschriebene Pflanze, als neuen Bastard, zu Ehren meines hochgeschätzten Meisters, Herrn Priv. Dozenten DR. ÁRPÁD V. DEGEN als *Achillea Degenii* n. sp. hybr.

In der Section *Millefolium* scheinen Bastarde seltener vorzukommen als in der Section *Ptarmica*. Doch ist ein der beschriebenen Pflanze nahestehender Bastard bekannt. Er wurde von HAUSSKNECHT in Griechenland, «in herbidis inter Kalabaka et Tschungeri» gesammelt und als *Achillea tymphaea* beschrieben. (in Mitteil. des Tür. Bot. Vereins. Neue Folge. 1895. Heft. VII. p. 28.) Einer der Eltern dieses Bastardes ist gleichfalls *A. coarctata*, der andere ist *A. odorata* var. *virescens*, die in den Mittelmeerlandern die Stelle unserer *crithmifolia* vertritt.

Durch die Liebenswürdigkeit Herrn J. BORNMÜLLER's hatte ich Gelegenheit das Original-Exemplar von *A. tymphaea* HSKN. zu sehen. (*Achillea coarctata* $\times$ *virescens* = *A. compacta* $\times$ *odorata* v. *virescens*. Pindus Tymphaeus, pr. Kalabaka, 1885. jul. leg. HAUSSKNECHT.) Die Pflanze ist von *A. Degenii* gänzlich abweichend und steht der *A. virescens* sehr nahe, von der sie sich durch schwefelgelbe Blüten, grössere Köpfchen, mehr behaarten Stengel und Blatt, sowie feiner gefiederte Blätter unterscheidet.

Im folgendem gebe ich die lateinische Diagnose des neuen Bastardes.

Achillea e sectione *Millefolium* KOCH Syn. Perennis. Multicaulis. Caulibus cubitalibus adpressiuscule-villosulis. valde foliosis, striato-sulcatis. subsimplicibus. Foliis caulinis oblongo-lanceolatis, bipinnatisectis, rachide integra vel hinc inde lacinula aucta; segmentis primariis ambitu lanceolatis in lacinias lineares hinc inde lacinula auctis, fissis, in rachidem decurrentibus, utrinque adpressiuscule-villosis: inflorescentia corymbosa sat coarctata. magna, ramis erecto villosulis; capitulis turbinatis. anthodii squamis ovatis apice obtusis. erosulis, margine integris, apice et lateribus margineque pilosis, dorso medio glabris, hic a basi usque ad medium vel paullo ultra carinatis et juxta carinam viridi-bilineatis, caeterum membranaceis, intus glabris; flosculis radiantibus in vivo citrinis, siccatis pallide-flavis, lamina apice tricrenata, flosculis mediis sulphureis.

Ab *A. crithmifolia* W. K. differt: indumento densiore et copiosore, rachide foliorum hinc inde lacinula aucta; inflorescentia magis compacta, magis vestita imprimis autem anthodiis squamis angustioribus fere spathulatis, margine et apice sat dense pilosis, florumque colore. Squamae *A. crithmifoliae* «subvillosae» (W. K. Icones I. p. 68) latere apiceque pilis perpaucis basin versus paullo crebrioribus obsitae.

Ab *A. coarctata* POIR foliorum forma, indumento parciore florum colore, imprimis autem anthodiis squamis latoribus dorso non omnino villis obtectis differt.

Habitat in Hungaria austro-orientali, in declivibus meridionalibus montis Allion ad Orsovam inter parentes ubi perraram inveni a. d. XIII. Kalendas Julius a. 1907.

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ungarische botan. Arbeiten.

Dr. Bernátsky Jenő: A füst okozta károkról. (Über Rauchschäden.)

Erdészeti Lapok XLVIII; 1909: 197—200.

Szerző felhívja a figyelmet arra, hogy nemcsak a koromnak a növényekre való ismeretes mechanikai és chemiai hatása okozza a fenyőknek Budapesten és környékén való sanyarú vegetálását, hanem tekintetbe veendő itt egyéb, elsősorban az oekológiai tényezők is. A fenyők korai levélhullásának, rossz növekedésének, beteges külsejének előidézésében fontos tényezőként kell számításba venni az alföldszéli klímát, sőt a talajviszonyokat is. Fenyőinket gyakran pusztítja a gubacsdarázs (Chermes) is és csak a fekete fenyőt kiméli meg.

Der Verf. weist darauf hin, dass in Budapest und seiner Umgebung nicht nur der anfliegende Russ das Gedeihen der Coniferen beeinträchtigt, sondern dass hierbei auch andere, insbesondere oekologische Factoren in Betracht zu ziehen sind. Bei der Ermittlung der Ursachen des vorzeitigen Laubfalles, Zurückbleiben im Wachstume, kränklichen Aussehens unserer Coniferen sind auch die ungünstigen klimatischen Verhältnisse des Tieflandsrandes und die mangelhaften Bodenverhältnisse zu berücksichtigen. Unsere Coniferen werden auch sehr oft vom Chermes befallen, welcher nur die Schwarzföhre verschont.

Dr. Mágocsy-Dietz Sándor: A luczfenyő eltorzult toboza. (Die Krüppelzapfen der Fichte.)

Erdészeti Lapok XLVIII, 1909: 258—269.

Szerző ebben a közleményében hazánkból a Királyhegyről (Gömörmegye) s Máramaros megyéből előkerült, de a külföldi irodalomból már régebben több helyről ismeretes visszagörbült pikkelyű luczfenyő-tobozokkal foglalkozik behatóan, melyekre már egy előbbi

In diesem Artikel werden die vom Königsberge (Comit. Gömör) und aus dem Máramaroser Comitete herstammenden und in der ausländischen Literatur von mehreren Orten erwähnten Fichtenzapfen besprochen, bei welchen die Zapfenschuppen zurückgebogen

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1909

Band/Volume: [8](#)

Autor(en)/Author(s): Seymann Willy/Vilmos

Artikel/Article: [Uj Achillea-fajvegyülék Délmagyarországból. Ein neuer Achillea-Bastard aus Südungarn. 238-241](#)